

REFERAT AF ORDINÆRT VIRKSOMHEDSMØDE I NAVIAIR

Den 20. april 2017 blev der afholdt ordinært virksomhedsmøde i Naviair (CVR-nr. 26 05 97 63) på selskabets adresse, Naviair Alle 1, 2770 Kastrup.

Den Danske Stat var repræsenteret af transport-, bygnings- og boligminister Ole Birk Olesen, samt specialkonsulent Astrid Kragh Møller og ministersekretær Teddy Henrik Becher.

Til stede var endvidere bl.a. bestyrelsesformand Anne Birgitte Lundholt, næstformand Michael Fleischer, samt bestyrelsesmedlemmerne Helge Mortensen, Kurt Thyregod, Birthe Høegh Rask, Uwe Teichert, Henrik Christoffersen, Helle Munksø og Flemming Kim Hansen, samt kandidat til bestyrelsen Per Møller Jensen. Fra Rigsrevisionen deltog Rigsrevisor Lone Strøm, samt Dorte Lundgaard og fra Deloitte deltog statsautoriseret revisor Lyng Skovgaard.

Endvidere deltog direktør Morten Dambæk, økonomidirektør Søren Stahlfest Møller, kommunikationsdirektør Bo Pedersen tillige med Mette Just og Jan V. Eliassen, samt juridisk direktør Michael Thomsen (sekretær). Endelig deltog advokat Tomas Ilsøe Andersen.

Virksomhedsmødet var åbent for pressen.

Dagsordenen var:

1. Udpegning af dirigent.
2. Bestyrelsens mundtlige beretning om Naviairs virksomhed i det forgangne år.
3. Forelæggelse af årsrapport med revisionspåtegning til godkendelse.
4. Beslutning om anvendelse af overskud eller dækning af underskud i henhold til den godkendte årsrapport, herunder fastsættelse af eventuelt udbytte.
5. Bestyrelsens orientering om forventede væsentlige tiltag af politisk eller økonomisk interesse i det kommende år, samt en orientering om bestyrelsens forventninger til resultaterne for de kommende år.
6. Eventuelle forslag fra transportministeren eller bestyrelsen.
7. Fastsættelse af bestyrelsens vederlag.
8. Valg af medlemmer til bestyrelsen, herunder formand og næstformand, samt orientering om bestyrelseskandidaters erhvervsmæssige baggrund og ledelseshverv i danske og udenlandske virksomheder.
9. Valg af statsautoriseret revisor.
10. Eventuelt.

Ad 1) Udpegning af dirigent

Til dirigent valgtes advokat Tomas Ilsøe Andersen.

Dirigenten gennemgik indkaldelsen med dagsorden vedlagt årsrapport og vederlagspolitik. Der var ingen kommentarer til dagsordenen. Dirigenten konstaterede, at virksomhedsmødet var lovligt indkaldt og beslutningsdygtig.

Ad 2) Bestyrelsens mundtlige beretning om Naviairs virksomhed i det forgangne år

Formanden aflagde beretning om selskabets virksomhed i det forgangne år.

”Endnu et år med høj sikkerhed, effektiv trafikafvikling, nul forsinkelser og prisnedsættelser. Og et år med vækst i såvel den overflyvende trafik som trafikken til og fra Danmark. Så kort kan man sammenfatte resultatet af Naviairs kerneaktivitet for år 2016.

Vi har holdt vores løfter til kunderne i luftfarten og leveret de resultater, vi havde sat som mål for året. På prissiden blev enhedsraten for en route sat ned for 2017. Set i det lange perspektiv betyder det, at vi siden 2013 har reduceret vores rate med 17,8 procent - fra dengang 547 kroner til i dag 450 kroner. Vi arbejder konstant for at imødekomme kundernes ønsker om lavere priser.

Vi har gennem året oplevet vækst i flytrafikken og det påvirker naturligvis vores indtægter positivt. Men på grund af reglerne om økonomisk risikodeling på trafikindtægterne og prisreduktioner som følge af lavere inflation end forventet er vores resultat desværre også påvirket i den modsatte retning. Derfor har vi ikke nået det økonomiske resultat, vi ønskede ved årets begyndelse.

Men Naviair er en økonomisk robust virksomhed og derfor kunne vi i 2016 ekstraordinært afdrage 136 millioner kroner på vores ansvarlige lånekapital og på den baggrund reducere vores årlige rentebetaling med godt 12 millioner kroner.

I årets løb har vi igen på mange områder lagt os i førerfeltet, når det gælder udviklingen af lufttrafikstyringen internationalt.

Gennem vores partnerskab i COOPANS Alliancen høster vi stor anerkendelse i Europa for vores unikke samarbejde og resultater. Vi oplever også en betydelig interesse fra flere sider for at komme med i alliancen.

I det globale perspektiv er vi også - gennem vores medejerskab af amerikanske Aireon - i gang med at etablere verdens første globale og satellitbaserede overvågningssystem for fly.

Den 14. januar nåede vi her en ny milepæl, da en SpaceX raket bragte de første 10 satellitter ud i kredsløb omkring jorden. I alt skal der opsendes 70 satellitter. Systemet forventes klar til brug i slutningen af 2018.

Herhjemme har vi også sat nye initiativer i gang. I bestræbelserne på at styrke vores betjening af de regionale lufthavne er vi i gang med at analysere mulighederne for at udnytte den digitale teknologi til modernisering og effektivisering af tårn- og indflyvningskontrollen i de regionale danske lufthavne. Hvis analysen peger i en positiv retning, er det vores ambition at centralisere kontrollen af de regionale lufthavne i ét kontrolcenter, så der fremover ikke mere er behov for bemanning af de enkelte kontroltårne.

Med denne indledning vil jeg nu gå nærmere ind på de forskellige områder. Først økonomien:

Resultat

I 2016 blev vores resultat et overskud på 18,2 millioner kroner mod et overskud på 29,7 millioner kroner i 2015. Det lavere resultat skyldes dels inflationsregulering, dels trafikrisikodeling, dels de engangsomkostninger, der var forbundet med en ressourcetilpasning, som vi gennemførte i efteråret 2016. Disse faktorer påvirker naturligvis årets resultat, som dermed ikke helt afspejler den flotte vækst i flytrafikken i 2016.

Sikkerhed, regularitet og kapacitet

På trafik siden er det positivt at kunne notere, at væksten i flytrafikken gennem dansk luftrum fortsatte i 2016. Antallet af En route-operationer voksede med 2,2 procent i forhold til året før og vi afviklede 647.000 operationer mod 633.000 i 2015. I Københavns Lufthavn havde vi en betydelig vækst i antallet af starter og landinger på 4,3 procent. I 2016 afviklede vi 266.000 operationer mod 255.000 i 2015. Væksten påvirkede naturligvis ikke vores vedvarende høje sikkerhedsniveau. Og vi har også igen i 2016 fastholdt en særdeles effektiv afvikling af flytrafikken uden forsinkelser til stor tilfredshed for vores kunder, som efterspørger forsinkelsesfri trafik.

Priser

Vi har – som jeg var inde på i min indledning – et mål om vedvarende at arbejde for lavere priser til vores kunder. Fra 1. januar 2017 er prisen for en route fastsat til 450 kroner mod 460 kroner i 2016 og 471 kroner i 2015. Faktisk er det fjerde år i træk at prisen sættes ned. Prisen for tårnkontrolltjeneste i Københavns Lufthavn er for 2017 fastsat til 1038 kroner. Siden 2013 er denne rate nedsat med i alt knap 24 procent.

Strategi og udvikling

Udmøntningen af vores strategi - hvor et bærende element er konsolidering og udvikling af Naviair gennem deltagelse i internationalt samarbejde – fortsatte med succes i 2016.

Med vores partnerskab i COOPANS Alliancen markerer vi os fortsat som en af de mest udviklingsorienterede virksomheder i den Europæiske del af vores branche. COOPANS partnerne er stadig de eneste som har gennemført en konsekvent og fuldstændig harmonisering og standardisering af systemerne på tværs af landegrænser i hele fem europæiske lande. I fem lande opererer i alt syv kontrolcentraler med succes med ensartede systemer.

I COOPANS mærker vi i øvrigt stor positiv opmærksomhed fra flere europæiske selskaber, som udviser interesse for at komme med i alliancen.

Gennem COOPANS Alliancens medlemsskab af det såkaldte A6-samarbejde fremstår alliancen også med en styrke som matcher de største lufttrafikstyringsselskaber i Europa. På den måde har vi således i Naviair indflydelse på den linje EU tegner for den fremtidige udvikling af branchen.

Det dansk-svenske NUAC selskab er et andet godt eksempel på succesfuldt internationalt samarbejde. Foruden at drive de danske og svenske kontrolcentraler på vegne af ejerne, Naviair og LFV, er NUAC med til konstant at optimere luftrumsudnyttelsen i det fælles dansk-svenske luftrum.

Og sammen med vores svenske kolleger kunne vi allerede i 2011 indføre frit valg af flyverute i det dansk-svenske luftrum. Denne mulighed har vi gennem de seneste år medvirket til at udbygge, så det nu – gennem Borealis samarbejdet – er udvidet til næsten at omfatte hele det nordeuropæiske område fra Irland i vest til de baltiske lande og Finland i øst.

Endelig vil jeg igen fremhæve vores medejerskab og samarbejdet i Aireon. Her medvirker Naviair til, at der inden for få år vil være etableret et globalt dækkende, satellitbaseret overvågningssystem for fly. Der indgår 70 satellitter i systemet og her i starten af januar blev de første 10 sendt i kredsløb om jorden. De modtager allerede signaler fra luftfarten og i løbet af de kommende måneder vil de blive justeret, så vi for alvor kan begynde at teste systemet. I løbet af det næste års tid vil yderligere seks raketter bringe de resterende satellitter ud i rummet – og det er ambitionen, at systemet skal være i fuld drift inden udgangen af 2018.

På en række områder har vores strategi udmøntet sig med succesfulde resultater og sikret Naviairs udvikling gennem de forløbne år. Og vi vil fremover fortsætte vores konsolidering og udvikling gennem internationale partnerskaber. Men tiden er også inde til at gennemføre en justering og opdatering af strategien for at sikre, at vi konstant får inddraget de nyeste elementer af udviklingen i vores branche og er i stand til at positionere os i forhold til den udvikling og dermed tage de rigtige beslutninger om fremtiden. Derfor har vi for nogle måneder siden indledt et arbejde med at udvikle en strategi der skal udstikke den overordnede retning for virksomheden frem til 2030.

Afslutning

Ser vi tilbage på 2016 kan vi glæde os over den positive trafikudvikling og konkludere, at vi i årets løb igen styrkede Naviairs position og vi kan være stolte af, at vi som en forholdsvis lille spiller i branchen er med til at udvikle lufttrafikstyringen både i Europa og globalt.

På den baggrund er der al mulig anledning til at have store ambitioner for Naviairs fortsatte udvikling. Derfor har jeg store forventninger til vores resultater i 2017. Vi er små; men vi har alt det der kræves – lige fra kompetente og engagerede medarbejdere til en stærk position i branchen. Og vi glemmer aldrig

at vores daglige mål er at levere en sikker og effektiv trafikafvikling som giver vores kunder de bedste muligheder for at drive deres forretning og samtidig medvirker til at sikre, at det danske samfund har den optimale gavn af en velfungerende luftfartssektor.

Der er god grund til at takke medarbejdere og direktion for deres indsats. Jeg vil også udtrykke en stor tak til transport-, bygnings- og boligministeren samt hans departement for opbakning og engagement. Og endelig vil jeg også takke bestyrelsen for en rigtig god indsats. Herunder også en stor tak til Helge Mortensen og Kurt Thyregod, som nu udtræder af bestyrelsen efter at have været med siden Naviair blev omdannet til en selvstændig offentlig virksomhed i 2010.”

Beretningen blev taget til efterretning.

Ad 3) Forelæggelse af årsrapport med revisionspåtegning til godkendelse

Formanden aflagde årsrapporten med revisionspåtegning uden forbehold, og udtalte bl.a.:

”Udover det jeg netop har nævnt i min beretning, vil jeg foreslå, at vi tager et kig på Hoved- og Nøgle-tallene på side 4 i årsrapporten:

Jeg vil indledningsvis gøre opmærksom på, at Naviair har aflagt årsrapport for både koncern og moder-virksomhed siden stiftelsen af det 100% ejede datterselskab, Naviair Surveillance A/S i 2014.

a) Resultatopgørelsen

Som i kan se udgjorde nettoomsætningen 906,3 mio. kr. (mod 920,2 mio. kr. i 2015). Årets resultat ud-gjorde 18,2 mio. kr. (mod 29,7 mio. kr. i 2015).

b) Balancen

Hvis vi kigger på balancen, så udgjorde den samlede balancesum pr. 31. december 2016 1.583,8 mio. kr. (mod 1.603,6 mio. kr. i 2015). Af det beløb udgjorde anlægsaktiverne 1.307,2 mio. kr. (mod 1.249,3 mio. kr. i 2015). Egenkapitalen udgjorde 966,8 mio. kr. (mod 949,1 mio. kr. i 2015).

c) Soliditetsgraden

Soliditetsgraden eksklusiv den ansvarlige lånekapital udgjorde 61,0 (mod 59,2 i 2015) og inklusive den ansvarlige lånekapital 73,7 (mod 80,2 i 2015).

e) Revisionspåtegning

Revisorerne har afgivet en såkaldt 'ren' revisionspåtegning, dvs. at årsregnskabet for 2016 er forsynet med en revisionspåtegning uden forbehold og supplerende oplysning.

Årsrapporten blev godkendt og underskrevet på bestyrelsens møde den 16. marts 2017. Rigsrevisionen og Deloitte deltog i bestyrelsens behandling af rapporten.

Det besluttedes at godkende årsrapporten for 2016.

Ad 4) Beslutning om anvendelse af overskud eller dækning af underskud i henhold til den godkendte årsrapport, herunder fastsættelse af eventuelt udbytte.

Bestyrelsen indstillede, at overskuddet overføres til egenkapitalen.

Indstillingen blev vedtaget.

Ad 5) Bestyrelsens orientering om forventede væsentlige tiltag af politisk eller økonomisk interesse i det kommende år, samt en orientering om bestyrelsens forventninger til resultaterne for de kommende år

Formanden udtalte bl.a.:

”I 2017 forventer vi – i forhold til 2016 - en beskeden stigning i trafikken og i indtægterne på En route-området og et svagt fald i trafikken og i indtægterne på TNC København.

Naviair forventer at opnå et resultat for 2017, som er bedre end resultatet for 2016, selv om resultatet igen i 2017 – på utilfredsstillende vis - bliver reduceret betydeligt som følge af inflationsreguleringen.”

Bestyrelsens orientering blev taget til efterretning.

Ad 6) Eventuelle forslag fra transport-, bygnings- og boligministeren eller bestyrelsen

Der var ikke fremsat forslag.

Ad 7) Fastsættelse af bestyrelsens vederlag

Bestyrelsen indstillede, at vederlaget fastsættes uændret, dog således at honorarerne pl-reguleres. Vederlaget fastsættes således til 330.000 kr. for formanden, 220.000 kr. for næstformanden og 110.000 kr. for øvrige bestyrelsesmedlemmer.

Indstillingen blev godkendt.

For medlemmer af revisionsudvalget, der er nedsat af bestyrelsen med virkning fra den 1. januar 2016, er der for formanden og det menige medlem fastsat et honorar på henholdsvis 60% og 30% af vederlaget for menige bestyrelsesmedlemmer.

Ad 8) Valg af medlemmer til bestyrelsen, herunder formand og næstformand, samt orientering om bestyrelseskandidaters erhvervmæssige baggrund og ledelseshverv i danske og udenlandske virksomheder

Anne Birgitte Lundholt, Michael Fleischer, Kurt Thyregod, Birthe H. Rask og Helge Mortensens bestyrelsesperiode udløber i år.

Uwe Teichert er ikke på valg.

Transport-, bygnings- og boligministeren har foreslået Anne Birgitte Lundholt, Michael Fleischer, Birthe H. Rask, Per Møller Jensen og Christina Rasmussen udpeget som medlem af Naviairs bestyrelse for en 2 årig periode.

Oplysning om Per Møller Jensens og Christina Rasmussens erhvervmæssige baggrund og ledelseshverv er fremlagt.

Forslaget blev vedtaget.

Frem til det ordinære virksomhedsmøde i 2018 sidder således Uwe Teichert.

Frem til det ordinære virksomhedsmøde i 2019 sidder således Anne Birgitte Lundholt (formand), Michael Fleischer (næstformand), Birthe H. Rask, Per Møller Jensen og Christina Rasmussen, i bestyrelsen.

Frem til det ordinære virksomhedsmøde i 2019 sidder endvidere Henrik Christoffersen, Helle Munksø og Flemming Kim Hansen som medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer.

Ad 9) Valg af statsautoriseret revisor

Som statsautoriseret revisor for Naviair genvalgtes Deloitte Statsautoriseret Revisionspartnerselskab.

Herudover revideres Naviair af Rigsrevisionen.

Ad 10) Eventuelt

Bestyrelsen indstiller, at vederlagspolitikken for Naviair tages til efterretning. Politikken er vedlagt indkaldelsen som bilag.

Indstillingen blev godkendt.

Afslutningsvis bad transport-, bygnings- og boligministeren om ordet, og havde følgende bemærkninger i tilknytning til virksomhedsmødet:

”Tak for bestyrelsens beretning og orientering om tiltag i det kommende år samt forventninger til resultatet i de følgende år.

Jeg vil gerne takke Naviair for et godt samarbejde og for et tilfredsstillende resultat i 2016. Naviairs årsrapport vidner om en positiv økonomi, hvor det har været muligt at nedsætte raterne de senere år til glæde for Naviairs kunder. Det er god service – at Naviair sætter prisen ned. Desværre får man jo aldrig takkebreve eller positiv omtale i medierne, når man gør noget godt. Så derfor er der god grund til at nævne det her og sige tak.

Naviair har i 2016 nedbragt sin gæld og dermed sine årlige renteudgifter. Desuden har Naviair gennemført en spareplan. Det betyder, at ledelsen arbejder på, at virksomheden skal være økonomisk robust i forhold til de udfordringer eller økonomiske bump, som måtte komme. Det er meget tilfredsstillende, at ledelsen på denne måde udviser omhyggelighed.

Jeg vil desuden gerne sige tak til Naviair for de fine tal angående forsinkelser og sikkerhed. For kunderne er det væsentligt, at flyene skal flyve sikkert og uden forsinkelser.

Jeg synes, at projektet Aireon er spændende, og jeg glæder mig til at følge projektet i de kommende år.

Jeg vil særligt sige tak til Naviairs bestyrelse, direktion og medarbejderne for alle de kræfter, I hver især lægger i virksomheden for at udvikle den til glæde for samfundet.

Mange tak for indsatsen vil jeg også sige til de afgangende bestyrelsesmedlemmer Helge Mortensen og Kurt Thyregod. I har begge været med fra 2010, hvor Naviair blev etableret som en selvstændig offentlig virksomhed.

Og så vil jeg gerne byde varmt velkommen til de to nye bestyrelsesmedlemmer Per Møller Jensen og Christina Rasmussen. Christina Rasmussen kan ikke være til stede i dag på grund af et længe planlagt møde.

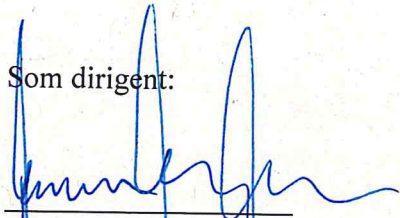
Vi ser frem til at komme til at arbejde sammen med den ny bestyrelse – og jeg er sikker på, at I – med hver jeres kompetencer - vil kunne gøre god gavn i ledelsen.

Her i dag er jeg blevet inviteret til at se nærmere på kontroltårnet, og på hvordan flyvelederne udfører deres arbejde. Det lyder spændende, og det ser jeg frem til.”

Virksomhedsmødet blev herefter hævet.

Som dirigent:

Thomas Ilsøe Andersen
Partner, Advokat (H)